

RAISION KAUPUNKI JA RUSKON KUNTA

Sosiaali- ja terveystuloskeskus

HARKINNANVARAINEN
TOIMEENTULOTUKI
Rasion kaupungin ohje
toimeentulotuen soveltajille
2020

SISÄLLYSLUETTELO

OSA 1	YLEISTÄ TOIMEENTULOTUESTA.....	4
OSA 2	TÄYDENTÄVÄSSÄ TOIMEENTULOTUESSA HUOMIOITAVAT MENOT (aakkosittain).....	8
	Alkuavustus.....	8
	Apuvälineet.....	8
	Astianpesukone	8
	Asuminen.....	8
	Auto	8
	Edunvalvonta.....	9
	Fysioterapia/fysikaalinen hoito / jalkahoito.....	9
	Harrastusmenot.....	9
	Lasten harrastusmenot.....	9
	Aikuisten Kannustin-kortti.....	9
	Hautajaiset.....	9
	Hautaukseen liittyvät menot	9
	Henkilöllisyystodistus ja valokuvat.....	10
	Huonekalut	10
	Iltapäiväkerho	10
	Jääkaappi	10
	Kansalaisuuden hakemiseen liittyvät kulut	10
	Korot ja takaisinmaksut	10
	Kotipalvelun tukipalvelu (siivous, päivätoiminta, turvapuhelin).....	10
	Koulukuvat.....	10
	Lasten tapaamiskulut	10
	Lasten tarvikkeet	11
	Lemmikkieläimet	11
	Loma- ja virkistystoiminta	11
	Lääkemenot	11
	Matkakulut	11
	Mikroaaltouuni	11
	Minivaraston vuokra.....	11
	Muuttokulut	12
	Oleskelulupa ja valokuvat.....	12
	Opiskeluun liittyvät menot	12
	Pakastin	12

Passi ja valokuvat.....	12
Patja	12
Pesukone/pesutupa.....	13
Polkupyörä.....	13
Päihdehuolto	13
Päivähoitomaksut.....	13
Pölynimuri.....	13
Rikosrekisteriote.....	13
Ruoka	13
Erityisruokavaliot.....	13
Palveluasumiseen liittyvät ateriakulut	14
Saunamaksut	14
Silmälasit ja piilolinssit.....	14
Sähkö	14
Sänky.....	14
Terveystenhoito	14
Työmatkat.....	14
Työttömyyskassan jäsenmaksu	14
Uuni/hella.....	14
Vaatteet.....	14
Lasten vaatteet	14
Aikuisten vaatteet.....	15
Vakuutukset.....	15
Verot	15
Vuokravakuus	15
Ylikalliit vuokrat	15
Liite 1	16
Ohje hautausmenoihin	16

OSA 1 YLEISTÄ TOIMEENTULOTUESTA

Toimeentulotuen jako

Toimeentulotuki jaetaan perustoimeentulotukeen, täydentävään toimeentulotukeen ja ehkäisevään toimeentulotukeen. 1.1.2017 alkaen perustoimeentulotuen on myöntänyt Kela. Perustoimeentulotukihakemuksen voi toimittaa Kelaan sähköisesti Omapalvelun kautta tai kirjallisesti postitse. Joissakin tapauksissa voi perustoimeentulotukea hakea myös suullisesti.

Perustoimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon perusosalla katettavat menot sekä tarpeellisen suuruusina huomioon otettavat muut menot. Toimeentulotuen suuruus määrätään hakijan menojen ja käytettävissä olevien tulojen ja varojen erotuksen perusteella. Vuoden 2017 alusta lähtien lasten tapaamiskulut, aamu- ja iltapäiväkerhon maksut ja välttämättömien henkilötodistusten hankinta kuuluvat Kelan perustoimeentulotuessa huomioitaviin menoihin. Lisäksi vuokravakuus ja muuttokulut haetaan Kelasta.

Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon henkilön tai perheen erityisistä olosuhteista ja tarpeista johtuvia tarpeelliseksi katsottavia menoja. Tuen myöntäminen perustuu yksilökohtaiseen harkintaan. Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä tehdään perustoimeentulotuen laskelman lisäksi erillinen laskelma, jos perustoimeentulotuen laskelma on ollut ylijäämäinen. Ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään harkinnan mukaan silloin, kun kertaluonteisella avustuksella voidaan edistää henkilön ja perheen itsenäistä selviytymistä ja ehkäistä toimeentulotuen tarpeen pitkittymistä. Ehkäisevän tuen myöntäminen ei edellytä toimeentulotukilaskelman osoittamaa alijäämää. Perustoimeentulotuki tulee hakea Kelasta aina ennen täydentävän ja ehkäisevän tuen myöntämistä.

Asian käsittelyssä käytettävä kieli

Asian käsittelykielellä tarkoitetaan sitä kieltä, jolla viranomainen käsittelee asian, kun asianosainen on läsnä ja jolla se antaa päätöksensä. Raision kaupunki on yksikielinen suomenkielinen kunta ja asioiden käsittelykielikin on pääsääntöisesti suomi. Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada ymmärrettävä selvitys oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä erilaisista toimenpidevaihtoehdoista ja niiden seurauksista, joten viranomainen voi tarvittaessa käyttää apuna tulkkia. Tulkkipalvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Täydentävän toimeentulotuen hakeminen

Täydentävän toimeentulotuen myöntää hakemuksesta sen kunnan toimielin, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee. Jos hakija tai perhe muutoin kuin satunnaisesti oleskelee useammassa kuin yhdessä kunnassa, täydentävän toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jonka alueella oleskelusta hakijan tai perheen menot johtuvat. Jos toimeentulotuen tarve on kiireellinen, toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä. Täydentävä toimeentulotuki on harkinnanvaraista tukea.

Toimeentulotuki myönnetään hakemuksesta. Hallintoasia pannaan vireille kirjallisesti tai viranomaisen suostumuksella myös suullisesti (Hallintolaki 2003/434). Pääsääntöisesti asiakkaalta edellytetään kirjallisen hakemuksen täyttämistä sekä sen allekirjoittamista. Raision sosiaalitoimistossa ei ole käytössä sähköistä hakemusta.

Täydentävää toimeentulotukea ei myönnetä ilman Kelan tekemää perustoimeentulotukipäätöstä. Asiakkaan on hakemuksen yhteydessä esitettävä selvitykset kaikista tuloistaan ja tiliotteet kaikista pankkitileistään. Asiakkaan tulee esittää alkuperäiset tositteet kaikista niistä menoista, joita hakemuksessa esitetään otettavaksi huomioon.

Ensisijaisesti asiakkaalta edellytetään, että hän toimittaa kaikki asian käsittelyä kannalta tarvittavat asiakkaalle annetaan määräaika lisäselvitysten toimittamiselle. Se tehdään kirjallisena ja annetaan asiakkaalle tiedoksi postitse. Puutteellinen hakemus viivästyttää asian käsittelyä.

Täydentävän toimeentulotuen päätös on perusteltava ilmoittamalla sen perusteena olevat pääasialliset tosiseikat sekä säännökset ja määräykset. Päätöksestä tulee käydä ilmi päätöksen perusteena olevat syyt sekä huomioon otetut asiankohdat.

Raision sosiaalihuollon viranomaisilla on Kansaneläkelaitokselle tekninen käyttöyhteys, jonka avulla saadaan henkilökisterissä olevia salassa pidettäviä tietoja asiakkaan suostuksesta riippumatta. Sosiaalihuollon viranomaisen tulee etukäteen ilmoittaa asiakkaalle tästä mahdollisuudesta.

Täydentävän toimeentulotuen päätökset tekee pääsääntöisesti etuuskäsittelijä. Täydentävää tukea voidaan myöntää asiakkaan erityisiin tarpeisiin. Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää esimerkiksi pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita. Pienillä tuloilla elävän henkilön ja perheen voi olla vaikea suoriutua yllättävistä menoista, joihin ei ole varauduttu ennalta. Esimerkiksi kodin irtaimiston hankinnasta, rikkoutuneista kodinkoneista tai muista suuremmista kodin hankinnoista aiheutuvat menot ovat usein sellaisia, että niiden hankkimisesta voi aiheutua suuriakin kustannuksia.

Ehkäisevä toimeentulotuki

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää silloin, kun perusteita muun toimeentulotuen myöntämiselle ei ole, mutta tilapäisellä tuella asiakas voidaan auttaa kriisitilanteen yli siten, että tarvetta enempään tukeen ei todennäköisesti synny. Ehkäisevällä toimeentulotuella on nimenomaan pyrittävä välttämään suurempi tai pitkäaikaisempi tuen tarve tulevaisuudessa. Ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään yleensä osana muuta tilanteen selvittelyä sosiaalityöntekijän tapaamisen jälkeen.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää esimerkiksi seuraaviin tarkoituksiin.

- asumisen turvaamiseen (rästivuokrat, sähkölaskut, asuntolainan korot kriisitilanteissa)
- aktivointia tukevat ja lisäävät toimenpiteet (opiskelu- ja kurssimaksut, tutkintomaksut, uudelleen koulutus, työnhakumatkat)
- omatoimisen suoriutumisen edistäminen (sairauden tai vamman aiheuttamia kuluja, joita ei korvata vammaispalvelusta)
- taloudellisen tilanteen äkillisen heikkenemisen tai ylivelkaantumisen aiheuttamiin haittoihin (velkakierteen katkaisu tai ehkäiseminen)
- akuutit kriisit (sairaus, avioero, kuolemantapaus, tulipalo, rikoksen uhriksi joutuminen)
- syrjäytymisen ehkäisy
- pitkäaikaisen toimeentulotuesta riippuvuuden ehkäisy

Tuen myöntäminen vuokravelkaan on aina harkinnanvaraista. Jos hakija olisi kyennyt maksamaan vuokransa tuloillaan tai muilla varoillaan, mutta ei ole näin toiminut, vuokravelkaa ei toimeentulotukena myönnetä. Poikkeustapauksissa asiakkaan kanssa voidaan tehdä erillinen sopimus velan lyhentämisestä ja välitystilin perustamisesta.

Jos asiakas ei ole hakenut tukea vuokravelkojen maksamiseen aikaisemmin, asiakkaalla tulee olla hyvä syy menettelyynsä. Vuokravelkaan voidaan perustellusta erityisyydestä myöntää tukea pidemmältäkin ajalta. Sosiaalityöntekijä tapaa asiakkaan ja harkitsee vuokravelan tukemisen tapauskohtaisesti. Asiakkaan kanssa laaditaan suunnitelma siitä, miten vuokravelan syntyminen ehkäistään jatkossa. Vuokravelkaan ei myönnetä toimeentulotukea toistuvasti.

Ehkäisevä toimeentulotuki myönnetään aina erillisellä päätöksellä. Päätös on aina perusteltava ja siitä on käytävä ilmi se yksilöity tilanne, jonka yli asiakasta autetaan. Päätöksessä on mainittava, millä tavalla ehkäisevän toimeentulotuen katsotaan edistävän asiakkaan selviytymistä. Ehkäisevää tukea ei voi periä takaisin.

OIKAISUVAATIMUS

Toimeentulotukihakemukseen on annettava aina kirjallinen päätös muutoksenhakuohjeineen, jotka ovat täydentävän toimeentulotukipäätöksen viimeisellä sivulla. Jos asiakas on tyytymätön viranomaispäätökseen ja haluaa siihen oikaisua, hänen tulee toimittaa oikaisuvaatimus Raison sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnalle 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu asiakkaalle tiedoksi. Vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä. Oikaisuvaatimus on tehtävä aina kirjallisena.

Mikäli päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu, on virheellinen, se voidaan muuttaa itseoikaisulla. Jos asiakas pyytää täydentävän toimeentulotukipäätöksen muutosta suoraan sosiaalitoimistosta, voi myös päätöksentekijä tutkia korjauspyynnön ja tarvittaessa oikaista päätöstä tekemällä uuden päätöksen. Jos päätöksentekijä kuitenkin katsoo, että perusteita päätöksen muuttamiselle ei ole, voi asiakas hakea muutosta oikaisuvaatimusmenettelyn kautta. Tällöin päätöksentekijän tulee toimittaa oikaisuvaatimus välittömästi Raison sosiaali- ja terveyskeskuksen hallintopalveluihin kirjattavaksi.

Perustoimeentulotuen osalta asiakkaan tulee toimittaa oikaisuvaatimus Kelaan.

OSA 2 TÄYDENTÄVÄSSÄ TOIMEENTULOTUESSA HUOMIOITAVAT MENOT (aakkosittain)

Alkuavustus

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää kertaluonteisena alkuavustuksena tai osittaisena avustuksena huonekaluihin ja kodintarvikkeisiin. Tämä koskee henkilöitä, joilla ei ole välttämätöntä kodin irtaimistoa tai tarvikkeita, eikä heillä ole myöskään mahdollisuutta saada tai hankkia niitä itse lähiaikoina.

Avustusta voidaan myöntää pitkään asunnottomana olleille, jotka saavat asunnon tai pitkäaikaisesta laitoshuollosta kotiutettaville, päihdehuollon tukiasunnoista omaan asuntoon siirtyville ja erityisen tuen tarpeessa oleville nuorille sekä paluumuuttajille. Pelkästään muuton takia alkuavustusta ei myönnetä, jos hakijalla on jo ollut oma talous. Opiskelijoille ei pääsääntöisesti alkuavustusta myönnetä.

Alkuavustuksella on tarkoitus suorittaa välttämättömimmät kodin hankinnat, esim. sänky, patja, vuodevaatteet, ruokapöytä, tuolit sekä tarpeelliset astiat. Alkuavustusta voi käyttää mikron tai pölynimurin hankintaan. Alkuavustuksen myöntämistä harkittaessa pyydetään hakijaa yksilöimään mitä hankintoja hänen on välttämätöntä tehdä.

Alkuavustuksena voidaan myöntää 300€ yksinäiselle henkilölle ja 400€ pariskunnalle. Lisäksi lapsiperheille voidaan myöntää 50€/lapsi. Vastaanottokeskuksesta tuleville kuntapaikan saaneille myönnetään alkuavustuksena 2 x jokaisen perheenjäsenen toimeentulotuen perusosan määrä. Itsenäisesti vastaanottokeskuksista muuttavat voivat hakea tavallista alkuavustusta.

Apuvälineet

Mikäli asiakas tarvitsee apuvälineitä, ohjataan selvittämään mahdollisuus saada apua terveyskeskuksen apuvälinelainaamon kautta tai lääkinnällisen kuntoutuksen kautta.

Astianpesukone

Astianpesukoneeseen ei myönnetä toimeentulotukea.

Asuminen

Asumiseen liittyvät menot kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja tuen niihin myöntää Kela. Kela huomioi perustoimeentulotuen laskelmassa kohtuullisina pidettävät asumismenot (<https://www.kela.fi/toimeentulotuki-asumismenot>)

Auto

Autoon tai ajokorttiin liittyviä menoja ei huomioida toimeentulotuessa (esim. verot, vakuutukset, lainakulut tai ajokorttiin liittyvät lääkärintodistukset). (Ks. kohta lasten tarvikkeet; turvaistuin/turvakaukalo erikseen.)

Edunvalvonta

Edunvalvojan palkkioon voidaan myöntää täydentävää tukea laskelman mukaisesti. Asiakkaalla tulee ennen täydentävän tuen myöntämistä olla tehtynä Kelan perustoimeentulotuen päätös.

Fysioterapia/fysikaalinen hoito / jalkahoito

Asiakkaat ohjataan käyttämään julkisen terveydenhuollon palveluja, jolloin menot kuuluvat Kelan käsittelemän perustoimeentulotuen piiriin. Yksityisiin käynteihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Harrastusmenot

Lasten harrastusmenot

Perheille, joilla on toimeentulotukioikeus, voidaan myöntää tukea lasten harrastuksiin enintään 300€/lapsi/vuosi laskua tai kuittia vastaan.

Aikuisten Kannustin-kortti

Raision kaupungissa on käytössä Kannustin-kortti, jonka hinta on 36,50€/6kk. Kannustin-kortilla pääsee uimaan ja kuntosalille Ulpukkaan ja sen ovat oikeutettuja lunastamaan kaikki raisiolaiset, joille on myönnetty Kelasta perustoimeentulotuki, työkyvyttömyyseläke, työmarkkinatuki, peruspäiväraha tai kuntoutusraha. Tarvittaessa Kannustin-kortin hankintaan voidaan tukea täydentävänä toimeentulotukena, mikäli asiakkaan omat varat eivät riitä kortin hankintaan.

Hautajaiset

Lähiomaisen hautajaisiin voidaan myöntää kukkavihkoon tai seppeleeseen ja vaatteisiin yhteensä 85€. Myös matkakustannuksissa hautauspaikkakunnalle voidaan tukea halvimman matkustustavan mukaisesti.

Hautaukseen liittyvät menot

Hautauskuluja haetaan siitä kunnasta, missä vainaja on vakinaisesti oleskellut ennen kuolemaansa. Tuki myönnetään täydentävänä toimeentulotukena. Täydentävän toimeentulotuen hakemuksen liitteeksi on toimitettava Kelan perustoimeentulotukipäätös kuolin kuukaudelta. Vireillepano, laskelma ja päätös tehdään vainajan nimellä.

Hautaukseen liittyvistä menoista on laadittu erillinen ohje (liite ”Ohje hautausmenoihin”), josta ilmenee hakemukseen tarvittavat liitteet sekä myöntämisen perusteita.

Hautauskuluihin myönnettävä toimeentulotuki on vainajan varojen ja toimeentulotuessa hyväksyttävien kohtuullisten ja välttämättömien menojen erotus. Eri uskontokunnilla on erilaisia välttämättöminä pidettäviä kuluja ja nämä voidaan huomioida menona.

Jos hautaus tapahtuu toiselle paikkakunnalle tai ulkomaille, hyväksytään toimeentulotuessa hautauskulut (hautaustoimiston ja seurakunnan kulut) sen mukaisesti, mitä kulut olisivat olleet, jos vainaja haudattaisiin vakinaisen asuinkunnan alueelle. Jos vainaja on kuollut ulkomailla, eivät ruumiin kuljetuskulut Suomeen ole toimeentulotuessa huomioitavia menoja. Suomen sisällä muulla paikkakunnalla menehtyneen vainajan pa-kolliset kuljetuskustannukset vakituiselle asuinkunnalle huomioidaan.

Henkilöllisyystodistus ja valokuvat

Välttämättömät dokumentit kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta.

Huonekalut

Huonekaluihin ei pääsääntöisesti myönnetä toimeentulotukea. Alkuavustus on tarkoitettu mm. huonekalujen hankintaan. (Ks. erikseen lastensänky ja sänky.)

Iltapäiväkerho

Iltapäiväkerhomaksut kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta. Maksuihin tulee hakea vapautusta, jos perheellä on oikeus toimeentulotukeen.

Jääkaappi

Jääkaapin hankintaan voidaan myöntää avustusta enintään 250€, mikäli se ei kuulu vuokranantajan kustannettavaksi. Mikäli jääkaappi on rikkoutunut, hakijan tulee selvittää, kattaako kotivakuutus tämän.

Kansalaisuuden hakemiseen liittyvät kulut

Kansalaisuuden hakemiseen liittyviin menoihin (esim. hakemuksen jättömaksu, kansalaisuus päätöksen lunastamismaksu, hakemukseen liittyvä kielikoe) ei myönnetä toimeentulotukea.

Korot ja takaisinmaksut

Maksamattomien laskujen korkomaksuihin ei myönnetä tukea. Kelan takaisinperintään ei myönnetä tukea vaan asiakkaan tulee sopia Kelan kanssa takaisinperinnän maksusta osissa tai muilla keinoin.

Kotipalvelun tukipalvelu (siivous, päivätoiminta, turvapuhelin)

Siivous voidaan huomioida laskelman mukaisena menona, silloin, kun henkilö tarvitsee siivousapua korkean iän (75v.), sairauden tai vamman vuoksi (terveydenhuollon suositus). Ensisijaisesti selvitetään mahdollisuus Arkiavun käyttöön.

Ikäihmisten päivätoiminnan laskut voidaan huomioida täydentävän toimeentulotuen menona (voi sisältää myös kuljetuksen).

Turvapuhelimen kuluja haetaan ensisijaisesti Kelan perustoimeentulotuesta kotihoidon hoitosuunnitelman kanssa.

Koulukuvat

Koulukuviin voidaan myöntää tukea 25€/lapsi/vuosi.

Lasten tapaamiskulut

Tapaamiskulut kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta.

Lasten tarvikkeet

Täydentävästä toimeentulotuesta voidaan myöntää tukea lasten välttämättömiin menoihin. Tukea hankintoihin myönnetään vain kerran.

Turvaistuin/turvakaukalo 100€

Lastensänky/vauvan pinnasänky (sis.patjan) enintään 100€

Lasten yhdistelmävaunut enintään 200€/rattaat enintään 85€

Lemmikkieläimet

Lemmikkieläimiin liittyviä menoja ei huomioida toimeentulotuesta.

Loma- ja virkistystoiminta

Lapsiperheen lomamatkaan voidaan myöntää 50€/perheenjäsen/vuosi.

Lääkemenot

Lääkemenot kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja tuen niihin myöntää Kela.

Matkakulut

Pääsääntöisesti kaikki matkakulut kuuluvat perusosalla katettaviin menoihin eli niitä ei erikseen huomioida laskelmassa. Kela huomioi työmatkakulut laskelmassa erikseen.

Työvoimapolitiisessa toimenpiteessä (esim. kurssi, työkokeilu) aloittavalla voidaan myöntää tukea ensimmäisen kuukauden bussikortin hankkimiseen. Opiskelijoille voidaan matkakulut korvata kuukausittain edullisimman matkustustavan mukaan.

Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien matkakulut maksetaan kuntouttavasta työtoiminnasta tehdyllä päätöksellä.

Peruskoulua käyville ei myönnetä toimeentulotukea koulumatkakuluihin. Sivistystoimi vastaa oppilaan maksuttomasta kuljetuksesta, mikäli kriteerit täyttyvät.

Joissakin tapauksissa Kelasta voi saada perustoimeentulotukea fölikorttiin ja hakemus matkoista tulee näissä tapauksissa osoittaa Kelaan. Perustoimeentulotuesta huomioidaan menoina sellaiset julkisessa terveydenhuollossa käynnistä syntyneet matkakustannukset, joista Kela maksaa sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen. Menoina huomioidaan Kelassa myös matkat yksityisen palveluntuottajan antamaan kuntoutukseen, jos kyseessä on Kelan tai kunnan maksama kuntoutus tai Kelan korvaama psykoterapia. Myös esim. korvaushoidossa käymisestä aiheutuvat kustannukset ovat perustoimeentulotuesta huomioitavia.

Mikroaaltouuni

Mikroon ei myönnetä erikseen toimeentulotukea.

Minivaraston vuokra

Tuen myöntäminen tilapäiseen varastointiin (enintään 3kk) kuuluu perustoimeentulotuen piiriin eli tukea on haettava Kelasta. Kela tarvitsee hakemuksen liitteeksi suunnitelman asumisen järjestymisestä jatkossa.

Muuttokulut

Tuen myöntäminen muuttokuluihin kuuluu perustoimeentulotuen piiriin eli tukea on haettava Kelasta.

Oleskelulupa ja valokuvat

Välttämättömät dokumentit kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta.

Opiskeluun liittyvät menot

Pakollisina pidettäviin oppikirjoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea. Kirjojen hankkimisen pakollisuudesta tulee toimittaa koulun kirjoittama kirjalista sekä koulun henkilökunnan allekirjoittama selvitys kirjojen pakollisuudesta. Lukiolaiselle kirjat voidaan myöntää kurssi/jakso kerrallaan. Muille opiskelijoille kirjat voidaan myöntää lukukausi kerrallaan.

Muut opiskelutarvikkeet kuuluvat pääsääntöisesti toimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin. Täydentävää toimeentulotukea voidaan harkinnalla myöntää oppilaitoksen pakollisina pitämiin opiskelutarvikkeisiin. Tietokoneeseen voidaan tukea myöntää enintään 300€, jos koneen hankkiminen on opintojen suorittamisen kannalta välttämätöntä eikä konetta saa käyttöön koulun kautta.

Opiskeluun liittyviin soveltuvuusko-, pääsyko-, tutkinto-, ylioppilastutkinto- tai ilmoittautumismaksuihin ja näihin liittyviin matkoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea.

Opiskeluun liittyvistä matkoista ks. Matkakulut.

Pienituloisten perheiden ammatillista tai lukiokoulutusta suorittavat lapset voivat saada Kelasta opintorahan oppimateriaalilisää. Tuki ohjataan hakemaan, mutta sitä ei huomioida tulona eikä sen saaminen vaikuta opiskelumeneihin myönnettävän täydentävän tuen määrään. Lisän saaminen edellyttää päätöstä opintorahasta. Oppimateriaalilisään ovat oikeutettuja vanhempansa luona asuvat alle 20-vuotiaat ja muualla asuvat alle 18-vuotiaat, joiden vanhempien vuositulot ovat enintään 41 100 euroa. Lisän voivat saada myös alle 17-vuotiaat lapsilisän piirissä olevat opiskelijat.

Pakastin

Pakastimeen ei myönnetä toimeentulotukea.

Passi ja valokuvat

Välttämättömät dokumentit kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta.

Patja

Aikuisen sängyn patjaan voidaan erityisellä harkinnalla myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään 50€. Sänkyyn ja patjaan voidaan myöntää yhteensä enintään 120€ (ks. kohta sänky).

Pesukone/pesutupa

Pyykinpesukoneeseen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään 300€, summa sisältää myös mahdollisen kuljetuksen, asennuksen ja vanhan koneen poisviennin

Tuki voidaan myöntää viiden vuoden välein, korjaus voidaan myöntää kolmen vuoden välein. Jos pesukone hajoaa, kehoitetaan hakijaa ensin selvittämään korvausmahdollisuutta kotivakuutuksen kautta. Vakuutusyhtiön korvauspäätös tulee toimittaa hakemuksen mukana.

Pesutupamaksut sisältyvät perusosalla katettaviin menoihin eikä niihin myönnetä tukea erikseen.

Polkupyörä

Aikuiselle voidaan myöntää kertaalleen polkupyörään 50€.

Lapsen pyörään voidaan myöntää 100€ (sis.kypärän)/ kerran/lapsi.

Päihdehuolto

Päihdehuoltoon liittyvät asiakasmaksut rinnastetaan terveydenhuollon maksuihin ja ne huomioidaan asiakkaan menona perustoimeentulotukilaskelmassa.

Päihdekuntoutusjaksoista tehdään päätökset Päihde- ja mielenterveyspalveluissa.

Päivähoitomaksut

Päivähoitomaksut kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta. Maksuihin tulee hakea vapautusta/alennusta perheen tulotilanteen perusteella.

Pölynimuri

Imuriin ei myönnetä erikseen toimeentulotukea.

Rikosrekisteriote

Voidaan myöntää täydentävänä toimeentulotukena, mikäli rikosrekisteriä edellytetään työpaikan vastaanottamiseksi.

Ruoka

Ruokamenot kuuluvat pääosin perusosalla katettaviin menoihin.

Erityisruokavaliot

Erityisruokavaliosta aiheutuviin kuluihin voidaan yli 16-vuotiaalle myöntää tukea 25€/kk. Hakemuksen liitteenä on oltava terveydenhuollon ammattilaisen selvitys siitä, että hakijan on noudatettava erityisruokavaliota, joka aiheuttaa lisäkustannuksia. Alle 16-vuotiaille ohjataan ensisijaisesti hakemaan Kelan vammaistukea ruokavaliosta aiheutuvien menojen kattamiseksi.

Palveluasumiseen liittyvät ateriakulut

Palveluasumiseen liittyvästä ruokalaskusta voidaan täydentävään tukeen oikeuttavana menona huomioida se osuus, joka ylittää perusosan kattamat ruokamenot (49%). Jos perustoimeentulotuen laskelma on ylijäämäinen, niin tehdään täydentävän laskelma, jossa huomioidaan tulona Kelan peruslaskelman ylijäämä ja menona ruokalaskusta huomioitava osuus. Asiakasta tulee ohjata hakemaan asiakasmaksun osuuden alentamista, jos toimeentulotuen tarve syntyy palveluasumisesta aiheutuvista kuluista.

Saunamaksut

Saunamaksut kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta.

Silmäläsit ja piilolinssit

Silmäläsit kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta.

Sähkö

Sähköstä aiheutuvat kulut kuuluvat perustoimeentulotuen piiriin ja niihin haetaan tukea Kelasta.

Sänky

Aikuisen sänkyyn (sis. patja) voidaan erityisellä harkinnalla myöntää täydentävää toimeentulotukea enintään 120€. Patjaan voidaan myöntää tukea erikseen (ks. kohta patja).

Terveydenhoito

Tuen myöntäminen terveydenhoitomenoihin kuuluu perustoimeentulotuen piiriin eli tukea haetaan Kelasta.

Työmatkat

Työmatkakulut kuuluvat perustoimeentulotuella katettaviin menoihin.

Työttömyyskassan jäsenmaksu

Jäsenmaksut kuuluvat perustoimeentulotuen menoihin eli tuki haetaan Kelasta.

Uuni/hella

Uunin/hellan hankintaan voidaan myöntää avustusta enintään 300€, mikäli se ei kuulu vuokranantajan kustannettavaksi. Mikäli uuni/hella on rikkoutunut, hakijan tulee selvittää, kattaako kotivakuutus tämän.

Vaatteet

Lasten vaatteet

Pitkäaikaisesti toimeentulotuen asiakkuudessa olevien perheiden lapsille voidaan myöntää tukea vaatteisiin ja jalkineisiin enintään 150€/vuosi/lapsi. Muutoin lasten vaatteet sisältyvät perusosalla katettaviin menoihin.

Aikuisten vaatteet

Vaatteet kuuluvat perustoimeentulotuella katettaviin menoihin.

Laitoshoidossa oleville voidaan harkinnalla myöntää täydentävää toimeentulotukea vaatteisiin, mikäli hoito on kestänyt kauan ja asiakkaalla on käytössään vain käyttövara. Avovankilassa olevalle voidaan myöntää perusosan vaaterahaa vastaava summa 9% perusosasta.

Romaninaisen hameeseen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea 3 vuoden välein enintään 400€. Romaninaisen muu vaatetus ja vaatteiden korjauskustannukset kuuluvat perusosaan.

Suoraan ulkomailta vastaanotettaville tai perheenyhdistämisen kautta tuleville henkilöille voidaan vaateavustuksena myöntää enintään 150€/henkilö (ensisijaisesti talvivaatetus ja jalkineet).

Vakuutukset

Kotivakuutus kuuluu perustoimeentulotuen piiriin eli tuki haetaan Kelasta. Muihin vakuutuksiin toimeentulotukea ei myönnetä.

Verot

Kiinteistövero kuuluu perustoimeentulotuen piiriin eli tuki haetaan Kelasta. Jäännös- tms. veroihin ei myönnetä toimeentulotukea.

Vuokravakuus

Tuen myöntäminen vuokravakuuteen kuuluu perustoimeentulotuen piiriin eli tukea on haettava Kelasta.

Ylikalliit vuokrat

Kela huomioi laskelmassa vuokramenot kokonaisuudessaan, mikäli vuokran määrä ei ylitä Kelassa kohtuulliseksi arvioitua vuokran määrää. Kohtuullisten asumismenojen ylittäviä osuuksia ei huomioida kunnassa täydentävänä tukena. Asiakkaan sosiaalityöntekijä on tarvittaessa yhteistyössä Kelan kanssa ohjeistaen ylisuurten asumismenojen huomioimisessa.

Liite 1

Ohje hautausmenoihin

Vainajan kaikista varoista maksetaan ensisijaisesti hautauskulut. Mikäli pesässä tämän jälkeen on vielä varoja, voidaan maksaa vainajan muita laskuja/velkoja, esim. vuokra, sairaalalaskut, sähkölasku.

Toimeentulotukea hautausmenoihin haetaan vainajan asuinpaikkakunnalta.

Hautausmenoihin myönnettävä toimeentulotuki perustuu aina laskelmaan. Tulona huomioidaan kaikki vainajan varat, ja menona toimeentulotuessa hyväksyttävät hautausmenot. Toimeentulotukea hautausmenoihin voidaan myöntää vain siinä tapauksessa, että laskelmasta tulee alijäämäinen.

Mikäli vainajalla on leski, huomioidaan laskelmassa myös lesken varat ja toimeentulotuessa huomioitavat lesken menot. Toimeentulotukea voidaan myöntää seuraaviin välttämättömiin hautauskustannuksiin:

- vainajan kuljetus Raision seudulla
- apumies
- vainajan vaatetus
- arkkuun laitto ja pukeminen
- arkku (enintään 410,00€)
- hautaamismaksu (sis. haudan avaamisen, peittämisen ja yleisen kunnostamisen hautaamisen jälkeen)
- urna (enintään 118,00€)
- tuhkaus Turun ja Kaarinan srk-yhtymän edullisimman hinnan mukaan
- hautapaikka Turun ja Kaarinan srk-yhtymän edullisimman hinnan mukaan

Toimeentulotukea ei myönnetä mm.:

- kukkiin
- lehti-ilmoitukseen
- muistotilaisuuden kuluihin
- hautakiveen/muistolaattaan
- perunkirjoituskuluihin

Hakemuksen liitteeksi tulee liittää:

Kelan päätös perustoimeentulouesta vainajan kuolinkuukaudelta. Kelan tulee käsitellä perustoimeentulotuki ennen kuin kunta voi tehdä päätöstä täydentävästä toimeentulouesta.

Lisäksi hakemuksen käsittelyä varten tarvitaan:

Kopio vainajan jälkeen tehdystä perukirjasta.